

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Kolek (štampelj) znese vselej 30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. —
za pol leta . . . 5 " —
za četrt leta . . . 2 " 5 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in saboto.

Politika na kmetih.

(Konec.)

„Prav predrznost bi jaz to imenoval“, nadaljuje učenik. „Ako se vlada vtika v reči, ki notranjo vravnava cerkveno zadevajo. Ko bi že samostani novih mnihov po cestah lovili in siloma jih tirali v svoje zidovje, potem naj bi vlada že preskrbela, da taki prisiljenci zopet zamorejo ubežati. Ali 24letni človek bo vendar vedel, kaj stori, ako se zaveže do smrti s slovesno obljubo v samostansko življenje. In da bo potuha še večji, celo § 12. pristavi, da se mnihu takemu, ki bi ubežati hotel, ni treba nič meniti za svoje prednike, ampak kar teče naj k politični gospóski in naj reče: nočem več biti mnih — in dobro je! V vladinih očéh ni več menih!“

„Silno smešno se mi zdi to,“ se oglasi Jurij.

„Jaz pa se bojim, da utegnejo iz §§ 12. in 13. še velike velike zmešnjave se narediti. — Čakajte možaki, že malo dolgo se mudimo, zato vas le še na § 24. te postave opomnim. Pravi namreč, da ako bi le s úm letel na samostan, da se v njem godi kaj zoperpostavnega, brž lahko dá deželna politična gosposka preiskati samostan. Rad bi le vedel, kaj je nagnilo liberalce k temu §. Pa ne da bi rekli:

ako se bo izvedelo, da se je v katerem samostanu kaj zoperpostavnega godilo, bomo dali reč preiskati. Čemú to. Dosti je pravicoljubnim liberalcem, da kdo samostan samo sumniči, hajdi! zdaj pa le nekaj pisačev in beričev skupaj in idimo zijala podajati po mniških celicah in ogledati si gospodične nunice, če nimajo kje — ktere žive zazidane! — In potem, kaj pa je „gesetzwidrig“? To ima sto pomenov. Ako ta §. obvelja, potem nobeni mnihu in tudi nobene nune na Avstrijskem ne bodo imele pokoja v svoji hiši. Druzega ni treba, kakor da kak umazan brezveren pisac v kak judovski list piše kako prav neumno obrekovanje zoper ta ali uni samostan. To je že s úm! Tedaj pa le urno potrkajmo na nunska vrata! Odprite! — Po cerkvenih postavah moških ne smemo pušati v svoj samostan! E kaj cerkvene postave — § 24. nam odpre vsake duri, kajti s úm leti na vas“.

„No, to bo pa čudna!“

III. in IV. postava niste tako važni. Tretja predložena osnova ne sega toliko v cerkvene pravice, kakor veliko bolj v žepe kat. duhovov: kajti v tej postavi se naklada nek nov davek. Ko je cesar Jožef veliko samostanov izpraznil, je vse premoženje teh samostanov in njih cerkev ukazal prodati. Prodajalo se je to cerkveno blago tako, da se je znabiti komaj deseti del vrednosti iztržil, in iz tega

dohodka se je ustanovila tako imenovana verska zaloga. To versko zalogo pa je obdržala država sama v rokah, akoravno je cerkveni denar — in v to versko zalogo se bo iztekal ta novi davek. Iz tega davka se bo menda nekterim duhovnom prepíčila plača zboljšala in še za drugo se bo rabil ta denar, za kar se je dosedaj jemalo iz verske zaloge.“

„Po tem takem se bo plača duhovnom dajala iz denarjev, ki jih bodo sami skladali?“ vpraša Gašper.

„Tako je. Malo čudno se mi je zdelo to, ko sem prebral to postavo. Mislil sem si: Glejte! Vlada duhovne za svoje uradnike hoče imenovati, prepíčlo plačo pa jim zboljševati hoče iz njih lastnega denarja. Ali se to ne pravi, iz enega žepa vzeti, pa vdruzega djati?“

„V IV. postavi pa je vlada spekla pogačo ljudém tacih ver, ki do sedaj še niso bile pripoznane v Avstriji. Da bi mi katoličani ne mislili: v Avstriji nas je $\frac{1}{5}$ izmed prebivavcev katoličanov in cesarska rodbina je katoliška, tedaj je naša cerkev najimenoitnejša — zato nam vlada v tej postavi hoče reči: motite se — meni so vsi enaki — jud ali turk, katoličan, ali luteran. Jaz se ne menim za to, kaj veruješ. Bodi kar ti drago, ali pa nič! In naj si zmislí čevljar Jozelj kako novo vero ali pa kovač Jurče. Da le te lastnosti ima,

Podlistek.

Literarni listek.

Občni zemljepis, spisal in založil J. Jesenko, profesor v Trstu.

Verske razmere na Nemškem.

(Konec.)

Na strani 207 našteva razne nemške dežele, njih površje v novi metrični meri (v miriametrih) in njih prebivalstvo. Pred vsem naj tu omenim, da Jesenkov „Občni zemljepis“ povsod rabi števila najzadnjega ljudskega popisa od začetka 1872 (natanko od 1. decembra 1871). Po izkazu tega popisa (ali občne števte) imela je:

Državna dežela Alzacija-Lorena 1,549.000 ljudi in med njimi 1,235.000 katoličanov.

Kraljestvo Bavarsko 4,460.000 ljudi in med njimi 3,470.000 kat.

Kraljestvo Prusko 24,656.000 ljudi in med njimi 8,270.000 kat.

Kraljestvo Virtemberške 1,818.000 ljudi in med njimi 554.000 kat.

Veliko vojvodstvo Badensko 1,461.000 lj. in med njimi 943.000 kat.

Veliko vojvodstvo Hesensko 853.000 ljudi in med njimi 240.000 kat.

Veliko vojvodstvo Oldenburško 317.000 lj. in med njimi 72.000 kat.

Cela Nemčija ima skoro 15 milijonov kat., t. j. $36\frac{1}{2}\%$ vseh ljudi.

Po družih deželah je razmerno dosti manj katoličanov, zato jih tu ne bomo posebej vrstili; čitatelj vendar naj pomni, da so te dežele (razen kraljestva Saskega), ki ima 2,556.000 ljudi, med njimi pa le 54.000 katoličanov, t. j. dobro 2:1 odstotka vseh ljudi) silno majhne. Še razvidniše se one verske razmere pokažejo v odstotkih, ktere je prof. Jesenko skoro povsod preračunal in na dotičnih mestih svoje knjige pristavljal absolutnim številom. Tako je bilo:

v Alzaciji-Loreni	80% kat.	17% protest.
v Bavarskem	71% „	27% „
v Badenskem	65% „	33% „
v Pruskem	34% „	65% „
v Virtemberškem	30 $\frac{1}{2}$ % „	68% „
v Hesenskem	28% „	68% „
v Oldenbuškem	23% „	76% „

Tako rado se povdarja, da je Prusko popolnem protestantovsko kraljestvo, a že navedeno kazalo pričá, da v imenovani deželi ni še dvakrat toliko protestantov, kakor je katoličanov. In Bismark naj bi pomislil, da so ravno na Pruskem nektore pokrajine črez in črez naseljene le od vernih katoličanov, kterim se posilno stúdi njegov verski liberalizem. Tako ima po Jesenkovem „Občnem zemljepisu“ pruska pokrajina

Poznanj 1,010.000 kt. (64%) le 510.000 pr. (32%), Šlezija 1,900.000 kt. (51%) le 1,760.000 pr. (47%),

Vestfalij. 950.000 kt. (54%) le 806.000 pr. (45%), Porens. 2,630.000 kt. (74%) le 906.000 pr. (25%), Hohencol. 63.000 kat. (96%) le 1700 prot. (2.7%),

A tudi v drugih pruskih deželah so nekteri vladini okraji kaj močno naseljeni s katoličani, n. pr. ima

Marienverdski	50% katol.
Gdanski	48% „
Erfurtski	26% „
Oznabriški	55% „
Wiesbadski	39% „

Ta razmerna števila očitno pričajo, kolika krivica se godi pruskim katoličanom, kako slepa mora biti Bismarkova strast, da tako hudo preganja katoliške škofe in nadškofe.

Alzacija-Lorena je popolnoma katoliška dežela, a tudi sosedno Badensko ima nekaj okrajev popolnoma katoliških; n. pr. ima:

Konstanski	92% kat. in 7% prot.
Friburški	65% „ „ 33% „
Karlsruhski	61% „ „ 36% „
Manheimski	49% „ „ 48% „

Po navedenih razgledih čitatelj lahko sam presodi, da mu Jesenkov „Občni zemljepis“ v resnici ponuja mnogo novih stvari, ki jih vsak potrebuje pri čitanju časnikov in knjig. Zato še enkrat opozorujemo čitatelje „Slovenca“, da naj si knjigo sami omislíjo, in to jim priporočamo tem bolj, ker s tem podpiramo obenem razvitek domačega slovstva. Dobiva pa se pri bukvarjih, ki prodajajo bukve Matice slovenske in družbe sv. Mohorja.

ki jih v tej postavi tirjam, pa bo enaka postavljena katoliški. To je pomen IV. postave. Tako, možaki, zdaj ste pa slišali najjemenitnejše stvari iz teh novih postav“.

„Lepo se vam zahvalimo. Razveselili pa nas niste kaj. Sto medvedov, svoje žive dni še nišem slišal o tacih postavah!“.

O cenitvi zemljiškega davka.

§. 12 postave pravi v drugem oddelku: „Komisije delajo svoje razsodbe z absolutno večino glasov nazočih. Pri enako razdeljenih glasovih ima obveljati za sklep ono mnenje, za katero se odloči predsednik.“

Postava govori jasno in razumno, da ima predsednik glasovati le takrat, če se pri glasovanju pokaže enako glasov na obeh straneh in noben človek ne more te določbe postave drugače razlagati, kakor v tem smislu.

Naj pred vsem drugim omenim, da so okrajne cenilne komisije sestavljene iz 5 po vladi in iz 4 po plačevalcih davkov izvoljenih udov, tedaj 5 proti 4 glasovom.

Kaj pa se je zgodilo tu?

Meseca januarja l. 1871 prišel je v Ljubljano dvorni svetovalec Elsner in centralni inšpektor Marschofsky, ki skliče poročevalce v Ljubljano in dá vsakemu posebej v smislu gospoda Pajka različne ukaze, ki so mi večidel znani. *)

Po tem so bili pozneje vsi poročevalci skupno še enkrat podučeni. Med drugim je nekemu poročevalcu gosp. Elsner dal vprašanje, ali in kdaj ima po §. 12 postave tudi predsednik glasovati. Poročevalec, ki je imel pojasniti in odgovoriti na to vprašanje, odgovori, da postava to jasno in razumno določuje in da ima predsednik le takrat glasovati, kedar so glasovi na obeh straneh enaki, in da se je po tem tudi po vsi deželi ravnalo pri vsih sejah, ki so do tje že bile. Gospod svetnik Elsner je potem izrekel, da je tako postopanje pravilno, in je ta §. še bolj natanko razlagal. Se vé, da se je v smislu postave še daljetako ravnalo pri glasovanju.

Kar pride leta 1872 ukaz denarnega ministerstva, ki veli predsednikom pri okrajnih cenilnih komisijah, da imajo vselej z drugimi udi vred glasovati. Ali ima denarno ministerstvo oblast preminjati postave, ali ne, o tem ne bomo govorili, vendar je to zelo merodajno, ker na ta način pri vsakem glasovanju od dajo petero glasov vladni uradniki.

Sicer pa se utegnejo primeriti pri glasovanju zelo komični slučajji, da namreč sklepanje po glasovanju ni mogoče; n. pr.: Pri seji je nazočih sedem udov in predsednik. Poročevalec stavi predlog, s tem se strinja finančni komisar, morebiti tudi po vladi voljeni zastopnik in predsednik, toraj vsega skup 4 glasovi; ostali štirje, ki davke plačujejo, so enoglasno zoper predlog; toraj so štirje glasovi proti štirim, tedaj glasovanje zastoj. Kaj se potem zgodi s predlogom?

Pri pritožbi (reklamaciji) naj se tudi prav natanko pogleda v zapisnikih obravnav ali sej, ali je — izvzemši slučaje, ko je bilo na obeh straneh enako glasov — predsednik tudi glasoval ali ne. Glasovi so po višem ukazu z imenom zaznamovani v zapisnikih.

O tem glasovanju po imenih in o marsikterih njegovih nasledkih bom drug pot še spregovoril.

*) Zanimiv je bil živahen prepir med dvornim svetovalcem Elsnerjem in inšpektorjem Bachmann-om o §. 29. postave in vračunjenji lesa za tesarja in mizarja v prihodek gozdov. O tem pozneje več.

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Kostanjeviške okolice, 19. februarja. (Izv. dop.) Veči del naše okolice leži v strmini pod visokimi Gorjanci proti poldanskemu solncu; zjutranje le malo ogreva naša zemljišča in dostikrat se primeri, da nam po dolgo ležečem zimskem snegu zgujijejo vsi pridelki strnjeni, da se nam še vsejano seme ne povrne. Leta 1871. je bila po vsi okolici zgnjila reč kolikor je je bilo še ostalo, so jo pa gorske miši pokončale. Lansko leto so hudi nalivi za veliko let poškodovali naša zemljišča, da se povsod kaže le pusta zemlja in kamenje. Tudi so naša zemljišča med drevjem, med mejami v senci ter nas večkrat toča in slana obišče, posebno pa brije huda burja po naših zemljiščih, in ker je večidel tanka in peščena zemlja, jo voda odnese če je moča, če je pa suša, vse zgori od solca. Zatorej prosimo sl. c. k. cenilno komisijo v Krškem, da bolj natančno ogleda našo okolico. Ako bi jo ogledali, bi jo tudi bolje poznali. Kdor to okolico pozna in pogleda v cenilni tarif, bo hitro spoznal, da so bile cenitve le površne, ali si bode pa mislil, da gg. cenilci te okolice še videli niso, sicer bi je ne stavili med najboljša zemljišča. Če te tarife obveljajo 3, 5 ali 10 let, moramo priti vsi na kant. Le pogledjmo malo bolj natančno stroške za obdelovanje naših vinogradov:

Na en oral vinograda se potrebuje		
kolja do 20 butar po 60 kr.	12 gl.	— kr.
za rezatev 10 delalcev po 40 kr.	4 „	— „
za kolatvo 8 „ „ 45 „	3 „	— „
za grebovanje 6 „ „ 50 „	3 „	— „
gnoja 8 voz po 80 kr.	6 „	40 „
šibice	— „	50 „
za privezovanje 6 del. po 40 kr.	2 „	50 „
za prvo okopavanje 10 del. po 50 kr.	5 „	— „
za drugo „ 8 „ „ 50 „	5 „	— „
za mulaci 4 del. po 40 kr.	1 „	— „
za trgatav 6 „ „ 40 „	2 „	40 „
za spravljavo 2 del. po 40 kr.	— „	80 „
skupaj	45 gl.	70 kr.

Vina srednje pridelamo po 5, 8 do 10 veder na enem oralu, včasih več, včasih manj, včasih pa nič. Vzamimo v račun 8 veder; to vino se je pred malo leti prodajalo po 3, 4, 5 do 6 gl. vedro; 8 veder bi tedaj znašalo le 48 gl. in ostalo bi nam čistega vžitka le 2 gl. 30 kr. od oralu, včasih pa še toliko ne.

Kje so pa še druge nadloge, kakor palež, slana, suša, grozdna bolezen, toča, ali od dežja poškodovana zemljišča? Ako bi vse to v račun vzeli, imel bi kmet veliko več zgube, kakor pa vžitka, in ves njegov trud bi bil tako rekoč zastoj. Zatorej prosimo, pri pregledovanju tarif na vse to ozir imeti.

Iz Trsta, 21. februarja. — Kako pri nas srenjski in šolski predstojniki spoštujejo verski in narodni čut okoliških prebivalcev, pričuje sledeča dogodba. Pri sv. Ivanu v trž. okolici se je 19. t. m. preselila šola s slov. učnim jezikom v novo šolsko poslopje. Pričujoči so bili, razun učiteljev in otrok, tudi tržaški župan, cesarski šolski nadzornik in nekateri drugi. Duhovščina ni bila povabljen in se tudi tega „preseljevanja“ ni vdeležila. Tudi cerkvene slovesnosti ni bilo nobene, ampak omenjeni gospodje so novo šolo sami „žegnali.“ Govorili so neki en učitelj, mestni župan in ces. šolski nadzornik, vsi v italijanskem, otrokom nerazumljivem jeziku. Res, škoda za uboge otročiče, ki so bili poprej vsi veseli in so mislili, da bo Bog vé kaj, potem pa niso vedeli druzega povedati, nego to, da je „majštro“ (učitelj) po laško „pridigal“, pa da ga niso nič zastopili.“ Ali ne bi bilo

boljše, da bi bili doma ostali, nego da so v šolo gredé zmrzovali, v šoli sedé se dolgočasili, domu gredé pa se do kože zmočili? — V novem šolskem poslopju je prostora za več razredov in ti se gotovo tudi napravijo brž ko bo kak učitelj ali kak drugi sušmar à la Bonin nabral kaj podpisov za tretji razred — z italijanskim učnim jezikom.

Iz Goriškega, 19. februarja. V svojem poslednjem dopisu sem pisal, da bode naše narodno politično društvo „Gorica“, ki sloni tudi na naši verski ali katoliški podlagi, imelo že 12. t. m. svoj občni zbor; poslednji „Glas“ 13. t. m. pa javlja, da je odbor sklenil občni zbor 26. t. m. obhajati, ker je ta dan kot tržni dan bolj pripraven. Imel bo res važne točke obravnavati, ktere kažejo, da se „Gorica“ mnogo bolj briga vsim narodnim zadevam vstrezati, nego posebno v oziru katoliške vere — mrzla „Soča“. Tri točke so na dnevnem redu: 1. Peticija do ministerstva proti združenju občin v velike županije, ktero je poslednji deželni zbor sklenil; 2. peticija za napravo slovenske dekliške šole in pripravnice, in 3. peticija, naj bi se napravil posebni oddelek okrajne sodnije za slovensko-goriško okolico.

Kar se tiče prve točke, so vse, posebno slovenske občine na Goriškem, proti takemu združenju, kakor ga je sklenil naš poslednji deželni zbor. „Soča“ pa manj ali bolj zagovarja takošno združenje, ker bi to posebno vladi, manj pa narodu, vstrezalo, kar jako diši po vladnem duhu. Ker pa le „Gorica“ prav za prav vsestransko zastopa javno mnenje, bode tudi proti takemu preneglemu, marsikje škodljivemu združenju v peticiji protestovala.

Ker je slovenska dekliška šola za mesto in pripravnica za slovenske učiteljice za deželo neobhodno potrebna, se bode občni zbor za njo potegnil. Da je potrebno ravno tako Slovincem imeti posebni oddelek okrajne sodnije, ki ima skoraj izključljivo le s slovenskimi strankami opraviti, in da morajo dotični vradniki narodnega jezika v besedi in pisanji zmožni biti, to je nam, ki smo morali dosihmal s slovenščine nezmožnimi uradniki opravljati, potrebno kot beli dan. Najložje se pa dá to doseči s posebnim slovenskim sodnijskim oddelkom za goriško-slovensko okolico. Saj imajo še Trentini (laški Tiroinci) svoj posebni laški oddelek celó pri namestništvu v Innsbrucku in vsaj toliko, kot oni, potrebujemo tudi mi enakega slovenskega oddelka.

Zdaj pa nekaj o mladoslovenskem pravopisu. Slovenski pravopis piše vsa, tudi samostalna imena z malimi črkami, razun začetne besede po pikah, imena in priimke, zemljepisna, gorska, rečna in mestna imena; . . . enako pišejo drugi Slovani, tudi Lahi in Francozi in sploh Romani, kot Angleži; vendar pišejo ime najvišega bitja Boga z veliko začetno črko, ker ime „bog“, z malo črko pisano, znači slehernno pagansko božanstvo. Ta razloček v pravopisu so naši mlado- ali maloslovenci, in sicer nalašč zavrgli, ter pišejo navadno z malo črko mogočno ime najvišega bitja *). Ne vem pa, zakaj dosledno ne pišejo tudi svojih imen z malimi začetnicami, posebno tisti, ki so majhne postave, kakor je n. pr. naš goriški „Cahej“! To sem hotel le omeniti, zadevajoč tiste, kteri pišejo ime (velikega) Boga, ki nima drugega imena, z malo začetnico, imena njih malenkosti ali ničnosti pa z debelimi in velikimi črkami.

*) Čuditi se je, da jih navadno tudi „Zora“ naš beletristični list, v tem posnema. Pis.

Naša „cronique scandaleuse“ vulgo „Soča“, ki zastopa načela žalostno umrlega dr. Spacapan, prinaša posebno od novega leta sem take „škandaloljubne poslanice“, da so zaradi tega že „inteligentni in pravi Sočani“ nad njo zelo nevoljni, kakor sem jih slišal sam praviti. In kdo ne vé, da „Soča“ berejo zraven peščice mladoslovencev le bolj nezreli in mladi ljudje in dijaki, ki s takimi članki srebajo strup liberalizma in sovražstvo do najpotrebnejšega in častitljivejšega stanu na svetu? O „Soča“ in „Sočani“, moram izdihniti z g. Stresom, quo ruitis? So li to sredstva za omiko naroda? Odstopivši od verske podlage se „Sočani“ čedalje bolj vtapljajo v mlakuži pogubonosnega brezverstva, kakor njih članki kažejo, ki bruhajo svojo jezo čez največo narodovo svetinjo. Tak sovražnik vere in duhovščine je bil u. dr. Spacapan. pa po vzoru „Soče“ je bil vendar-le „pošten (!) liberalec“ (kakor je tadaj pisala), in zato ga je tudi za govarjala o priliki njegovega nekršanskega pokopa! Zatoraj ni čudo, da imenuje naš narod odločne in bivše „Sočane“ *) sem ter tje le še „Spacapanovce“, ker so mu v vsem mišljenju in liberalizmu povsod manj ali bolj enaki!

X. Y.

Dunaj. 20. t. m. so v državnem zboru obravnavali postavbo, da bi se kolek pri čusnikih odpravil. Denarni minister je rekel, da bi s tem državi odpadlo veliko dohodkov, ktere bi pri sedanjem denarnem stanju težko pogrešala, da tedaj vlada ne more pritrčiti temu, da se kolek odpravi. Pri glasovanju obveljal je vladini predlog, da se kolek ne odpravi s 129 glasovi proti 114. Odprava koleka bila bi velik dobiček za konservativne liste, zato so vsi naši poslanci glasovali za odpravo in gotovo bi bila vladina stransa propala, da bi Poljaki ne bili ž njo glasovali. Le 12 poljskih poslancev, kakor Smolka, Čartorisky, Smarzewski itd. bili so tako trdni, da niso hoteli ž njo glasovati in so izostali iz seje, da niso ravnali proti klubu, ki je bil sklenil glasovati za vladin predlog. Vlada si tudi mnogo prizadeva Poljake pripraviti, da bi glasovali za konfesijonelne postave, ktere pridejo neki že prihodnji teden v razgovor. Pa stranka Smolkova bode glasovala proti njim. Radovedni smo, kaj bodo storili rusinski duhovniki, ali bodo poslušali vlado, ali pa svojega škofa. — Za vlado sta izmed naših poslancev glasovala Apfaltrern in Thurn, zoper njo Barbo, Hohenwart, Razlag, Vošnjak, Dežman, Schaffer; v zboru niso bili Hočevar, Pfeiffer, Suppan. — Budgetni odsek je za koroški verni zaklad (Religionsfond) rednih stroškov nastavil 59,000 gld., izvanrednih pa 294 gl., in za nova zidanja 100 gl.; za Kranjsko pa rednih stroškov 133,000 gld. in izvanrednih 406,000 gld. Dalje je sklenil za podporo duhovnikov tudi letos odločiti 500,000 gld. — Cesar se v petek zopet na Dunaj povrne.

Ogrska. „P. Cor.“ piše, da bode ministerstvo odstopilo, kakor hitro se cesar iz Petrograda vrne. Deakovci so 20. t. m. napravili kosilo, pri katerem je eden gostov predložil, da se deakovci, kadar komisija deveterih svoje predloge določi, zavežejo podpirati vsako ministerstvo po vsih svojih močeh, ktero bode te podloge sprejelo. za svoj program. — V zboru je 21. t. m. prišla na vrsto tudi prošnja Aranijos — Medajaškega kluba 48,

*) Od poslednjih volitev niso vredni več tega imena, ker so se čez noč sprevrgli v agitatorje za vladnega kandidata g. Winklerja, kteri jim neki že predsedá. Pis.

da bi se zbor razpustil. Odbor bo predlagal, naj se prošnja prosilcem dá nazaj; Solmossy jo je zagovarjal, Csenatony jo je imenoval nesramno in za zbor razžaljivo. Tisza pa je rekel, če ni nesramna, je vsaj nezrela. Pri glasovanju je obveljal predlog odborov.

Vnanje države.

Pruska. 19. t. m. je alzaško-lotaringijski poslanec v državnem zboru protestoval zoper to, da je 18. t. m. škof Räss govoril v imenu svojih sovornikov. On je govoril v svojem imenu, ne pa v imenu katoliških poslancev Alzasije in Lotaringije. — Gosposka zbornica je sprejela postavbo o posilnem civilnem zakonu z nekterimi spremembami; postavba pride zaradi tega še enkrat pred zbornico poslancev.

Ruska. Na čast avstrijskemu cesarju se vrsti veselica za veselico. 19. bila je velika vojaška parada, na večer sijajen bal, 20. je obiskal cesar trdnjavo Kronstadt, potem je bilo družinsko kosilo, na večer zopet bal. i. t. d. i. t. d. Včeraj 23. ob eni čez polnoč se je cesar odpeljal v Moskvo, 24. zvečer ob osmih v Smolensk in ondod čez Brest v Varšavo, kamor dojde v četrtek ob enajstih predpoldnem. Popoldne ob pol dveh popotuje dalje proti Dunaju, kamor dojde v petek ob šestih zjutraj. — Princ Valeški odrine 27. februarja na Angleško.

Angleška. Novo ministerstvo je: Predsednik Disraeli, lordkancler Cairus, predsednik skrivnega sveta vojvoda Richmond, shranitelj pečatov Malmesbury, za vnanje zadeve Derby, za Indijo Salisbury, za kolonije Carnarvon, za vojno Gathorne-Hardy, za notranje zadeve Gross, za zakladnico Stafford-Northcote, za pošte Manner, za mornarstvo Ward-Hund. — Times naznanjajo da so Angleži vjeli Ašantiskega kralja, s katerim se vojskujejo in celo kraljevo družino.

Domače stvari.

(Vabilo k občnemuzboru „glasbene matice“) dne 4. marca t. l. ob 7. uri zvečer v čitalnični dvorani.

Vrsta razgovorov:

1. Ogovor predsednikov.
2. Sporočilo tajnikovo.
3. Sporočilo blagajnikovo.
4. Volitev 20 odbornikov, kterih mora najmanj 12 prebivati v Ljubljani, in med njimi se zaznamujeta posebej prvosednik in blagajnik.
5. Posamezni nasveti.

Vsak glasuje in voli osebno, samo vnanji družabniki smejo voliti pismeno. — Prejšnji večer, to je 3. marca ob 8. uri zvečer napravi „glasbena matica“ v čitalnični restavraciji večerno zabavo. Na programu so godbene in pevske točke in tombola. — K tej veselici vabi vse čast. ude narodnih društev

Odbor

„glasbene matice“.

(„Narod“) celó „Vaterlanda“ sumiči sovraštva do Slovanov in pristavlja: „Saj smo zmirom rekli, da seti nemško „katoliški pravnarji nam Slovanom le prilizujejo, dokler uas potrebujejo“. — Hm, hm, kako moško! Kdo se neki „Narodu prilizuje, — kdo „Naroda“ potrebuje? — Po „Narodovem“ počenjanji bi bilo veliko bolj soditi, da njegovi

ljudje so „bismarko“-luteranski mavtarji, kakor pa katoliško-krščeni Slovenci.

(Narodovo možato varnoslednost občudujte!)

— Ožbovt si je čudno delo izvolil. Hodil je dan na dan na veliko njivo zale pšenice, je po nji neprenehoma cepetal, teptal, mlatil in hodil od konca do konca, od vrha do dna ter je ni bilo več brazde, ktere bi železni žebliji njegovih podplatov ne bili zadeli. Zraven tega je ta ožbovski Ožbovt vedno in vedno ljudem naznanaoval in z mnogimi besedami skazoval: da pšenica ni v nevarnosti. — Temu čudnemu Ožbovtu se pravi z drugimi besedami: „Slovenski Narod“. Ta Ožbovt uči nejevero in brezvero, zasmehuje verske resnice (dogme) katoliške cerkve, gre na vse lisičje svitke, da bi ob dobro ime pripravil katoliško duhovstvo, katoliške škofe, semenišča, poštene katol. časnike; kteri koli mož goreče dela za katoliško reč, ga išče umazati pred občinstvom, vsako muho spremeni v konja, ako méni, da mu bo to kaj k namenu pomoglo; v št. 38 je Ožbovt tako zasukal, „da duhovni po večini niso častiti možje in dobri patrijotje“; „Danico“ z drugimi je obrekel: da ima „črne nakane, ki jih ne sme pokazati!“ In glejte! v ravno tem listu je Ožbovt zopet pravil, da pšenici se ni prav nič bati, da vera ni v nevarnosti“.

(Konec 1. polleta) na tukajšnjih šolab bode o veliki noči.

(Slovensko gledišče.) Zopet imamo poročati o lepi predstavi in prijetnem večeru, kterege nam je napravilo dramatično društvo preteklo nedeljo z dvema igrama: „Brati ne zna“ in „Selski brivec“. Prva je burka, komična po dejanji in besedi. Gospod Šuštaršič v nalogi godca, ki ne zna brati, je dobro vedel izbuditi smeh občinsiva s svojo komiko, gospoda Sohmidt in Kocelj in gospodična Podkrajšekova in gospa Tomanova so vrlo pomagali igri k vspehu, tako da je občinstvo k koncu navdušeno ploskalo. — Opereto „Seljski brivec“ smo že slišali, a ne tako dobro, ko letos. Igralec glavne naloge, gospod Nolli, je zaslužil z igranjem in petjem pohvalo, ktero mu je občinstvo skazovalo z obilnim ploskanjem, ravno tako gospod Kajzelj, kteri je bil tako komičen, da so poslušalci smeha skoro pokali. Gospa Odijeva je bila pri dobrem glasu, zlasti dvospev z gosp. Nolljevimi se nam je prikupil; gospodična Piskarjeva je imela le malo partijo, pa je vrlo pela, tudi gosp. Meden je bil takrat bolj disponiran, njegov glas bolj jasen. Omeniti nam je s pohvalo gg. Eržena in Trnovca, ki sta svoji nalogi prav drastično izvršila. Zbor je pel ubrano in močni glasovi so se prav izdatno in prijetno razlegali po prostorih gledišča. Splošno se je videlo, da je bila opereta dobro študirana, za kar gre lep kos hvale gospodu kapelniku Šanteljnu, ki je vodil godbeni del predstave. Vojaška godba se je vrlo držala, in tako mislimo, da je bil vsak zadovoljen s predstavo, tudi blagajnik dramatičnega društva, ker je bilo gledišče primerno polno. Kar se tiče prevoda, jezik ni posebno gladek, a vsaj domač, toraj vsakemu razumljiv; le besedam petja se vidi, da operete ni prestavljal rojen pesnik.

Razne novice.

— V spomin Val. Staničeve stoletnice so napravili tukajšnji bogoslovci besedo 12. februarja, na rojstni dan izglednega moža in duhovnika. Dnevu primeren govor je imel četrtoletnik g. T. Č.; potem so se vrstile pesmi v hrv. in slov. jeziku. „Glas.“

Kat. pol. društvo pri sv. Jurji na Šavnici bode v nedeljo 1. sušca ob 1/2 četrti uri popoldne zborovalo. Zbor bode važen. Slovenci, udeležite se v mnogem številu. (Glas.)

— Darilo. Na razpis darila „glasbene matice“ za najboljšo kompozicijo „slovenske maše“ oglasili so se 4 skladatelji. Odbor je v svoji seji 19. t. m. darilo 10 gl. v srebru priznal skladbi, katero je zložil gosp. Danijel Fajgelj, učitelj v Tominju, ob enem pa odločil, da se za izvrstno, pa ne po v razpisu stavljenih pogojih zloženo „mašo“ skladatelju g. Avgustu Lebanu, učitelju v Gorici, častno priznanje pismeno izreče.

— Zagorje na Notranjskem 20. febr. Na pepelnico sta šla 2 Knežana v gozd po stramove ali — o mila osoda — ni jih bilo več nazaj. — Na večer namreč prideta sama vola, ktera sta bila, ko sta videla, da s polnim vozom se ne bo dalo nesreči uiti, razklenila, v bližnjo vas Koritnice; pa ljudje, ki bi morali še tisto noč iskati voznika, se niso ali pravega domislili, ali pa iz strahu niso hotli iti iskati voznika, in so še le drugo jutro komaj 2 streljaja nad vasjo Koritnicami našli oba brata komaj 3 korake narazen, zmrznjena. Stareji je bil komaj 8 dni oženjen. — Ker ni bilo silo hudo mraz, je k nujni smrti gotovo pripomogla slaba obleka in prazen trebuh.

— Iz Gorenjevasi pri Škofji loki se nam poroča: Pred nekoliko dnevi se pelje na večer poštni voz od tod v Loko, kar zapazi voznik, da mu je pot preprežena in več možkih z malo dobrega obetajočimi obrazi obstopi kareto, ko se konj ustavi. A ko druhal vidi, da postiljon ni sam, timveč ima še dva pri sebi na vozu, malo odstopi in odpre grajo toliko, da more konj počasi z vozom se plaziti skozi. Ob enem pa skoči eden potepuhov k vozu, zgrabi pasažirja za prsi in ga hoče mahiniti z gorjačo po glavi. V tem hipu pa potegne konj, napadenemu se posreči potepuha pahnuti od sebe in voz oddirja, druhal pa za njim; vendar ga ne more dohiteti, ker konj dirja kar more. Tako so vsi trije na vozu ušli potepuhom, ki so potem še kamenje za njimi metali, a nobenega niso zadeli; hitrosti konja se imajo zahvaliti, da so zdravi ušli nevarnosti. Stvar se zdaj preiskuje. — Zopet nov dokaz, kako malo se boje hudodelniki ječ današnjega veka.

— Narodno-politično društvo „Gorica“ bo imelo prihodnji četrtek 26. t. m. izredni občni zbor v čitalnični dvorani, kakor že znano. — Nadejamo se obilnega udeleževanja, akoravno postni čas ne bo vsem primeren, posebno duhovnom ne (ni bilo drugače mogoče). Le eno pogrešamo: Po zgledu drugih avstrij. pol. društev, ki slonijo na verski podlagi, bi bilo silo potrebno, da tudi „Gorica“ resolucijo stavi proti namerovanim cerkv. postavam. Vemo sicer, da to ne bo nič izdalo pri sedanjem vladnem sistemu, ali društvo stori saj svojo dolžnost. — Morda je še mogoče, ta pomanjkljiv poravnati. „Glas.“

— Župani, ne bodite nemškutarske šalobarde! Od sv. Martina pri Slovegradcu se nam piše: Naš občinski predstojnik uraduje nemški in dobiva od gosposke nemške dopise, zato pa lahko zmota pride, ker nemščine dobro ne umé. Taka je bila 8. t. m. Z nemškim uradnim pismom stopi župan po božji službi med ljudi in oznanja, da so zdaj v drugič vsi sejni prepovedani, tudi vsaka kupčija, muzika — vse kakor ob živinski kugi. Ljudje župana debelo gledajo, vedoči, da o živinski kugi ni več duha ne sluha.

Ko se pa uradno pišmo bolj natanko pogleda, je bilo ravno vse narobe. Zatorej, slovenski župani! bodite vendar enkrat pametni, in tirjajte od gosposk pisma v slovenskem jeziku, kterega umete, in ne bodite več nemškutarske šalobarde! (Gosp.)

— Čudna stava. 9. februarja se je v Trstu vršila čudna stava. — Gosp. G . . . še zelo trden mož pri 67 letih je stavil, da pride v eni uri in 45. minutah peš iz Trsta (od Trgesteja) do Sežane. Ako stavo zgubi, zavezal se je plačati večerjo 12 osebam in vrh tega 10 gold. za vsako zamujeno minuto. Nasprotnik pa se je tudi zavezal, ako gosp. G. stavo dobi, plačati večerjo 12 osebam in 10 gold. za vsako minnto, ako dojde v Sežano pred določenim časom. Gosp. G . . . je prišel v Sežano v 1 uri in 31 minutah in dobil za 15 predložil minut 130 gold., — zvečer pa je bila poedinja.

— Na Nemškem se množijo rudečkarji, pred kterimi se menda tudi železni Bismark nekoliko trese. Njih klic o volitvah v nemški državni zbor se je pričenal z besedami: „Divje zveri imajo svoje jame in vsaka najde ležišče in duplo. Vojšaki, ki so se za domovino vojskovali in krvaveli, pa imajo le delež pri sapi in svetlobi, družega nič ne . . .“ Strašne bunke padajo na vojvode in bogatine, češ, da so zapuščeni tisti, ki so bili na vojski ranjeni itd.

— Košut, Slovak, ki je za madjarsko reč tolikanj sanjaril in rogovilil, daje v Torinu osebne poduke v nemškem, angleškem in madjarskem jeziku po 1 franku za uro. Lansko leto si ni zaslužil še čisto 200 frankov ne. To je zdaj slavni „ex-dictator“! Star prijatelj ga je našel v majhni sobici v 4. nadstropji mračnega, starega poslopja. Star je, s čisto belimi lasmi, lici udrti, oči močno kalne, život nagnjen. Rekel je obiskovalcu: „Vse me pozablja; nihče me ne obišče, nobeden več se za-me ne peča!“ Pomrlo mu je vse, žena in otroci, ter je čisto samotni v svoji visoki starosti. V Ameriki ima še sorodnikov, toda nekaj nima denarja, nekaj si ne upa živ čez morje priti, ker je oslavljen. — Po takih in enacih potih Bog marsiktere tako imenovane „velike duhove“ k spoznanju in pokori kliče.

— Cerkev iz papirja. Po vsi pravici se naš vek imenuje papirnata doba, saj popir odstranjuje pri stavbah les. Časopis družbe „Society of Arts“ je pisal, da stoji nedaleč od Bergena cerkev iz papirja, v katero gre čez tisoč ljudi. Hram je od znotraj okrogel, zunaj pa osmoogelen.

Listnica vredništva.

G. A. P. v Š.: Ker bi očitna pohvala g. d. gotovo ne bila po volji, smo Vaš dopis za zdaj odložili.

Listnica opravištva.

G. A. H. župn. v K.: Naročnino smo oddali, priča tega so prejeti listi; za kaj več pa nismo odgovorni.

G. M. S. župn. v M.: Vse prejeli. — Hvala!

G. M. M. župn. pri sv. B.: Se bo zgodilo.

Vsem preč. gospodom naročnikom: Ker se bodo kmalo nove naslovne pole dale natisniti, prosimo, naj se nam blagovoljno naznani, kar bi pri naslovih, poštah postajah itd. znalo biti naplačnega; ali če sicer kdo želi, da bi se to in uno (dostavilo ali opustilo) kakor si bodi, spremonilo.

Eksekutivne dražbe.

28. febr. 2. Franc Žagar-jevo iz Sabačev (1180 kr.) na Vrhniki. — 2. Jurij Rant-ovo iz Martinvrha (815 gl.) v Loki. — 2. Katre Jamnikove iz Godešič (3325 gl.) v Loki. — 2. Jak.

Triller-jevo iz Dorfarjev (500 gl.) v Loki. — 2. And. Marcino-vo iz Stare Loke (690 gl.) v Loki. — 2. Marjete Smuk-ove iz Vira (150 gl.) na Brdu. — 2. Flor. Rome-tovo iz Prevoj (1450 na Brdu. — 1. V. Omahen-ovo (5012 gl.) v Zatičini. — 1. Andr. Lesar-jevo iz Sodražice (3350 gl.) v Ribnici. — 1. Fr. Žgur-ovo iz Podrage (239 gl.) v Ipavi. — 1. Lud. Polak-ovo (2760 in 200 gl.) v Tržiču. — 1. Fr. Vovk-ovo iz Hrastovega dola (1847 gl.) v Zatičini. — 1. Jak. Žorž-ovo iz Slapa (1450 gl.) v Ipavi. — 1. Jan. Drganc-ovo iz Krvavčevega vrha (1625 gl.) v Metliki.

27. febr. 3. Mart. Pirkovič-ovo iz Sp. Suhadola (1277 gl.) v Novomestu. — 2. Lorenc Žitko-vo iz Studenca (515 gl.) v Postojni. — 2. L. Klun-ovo iz Zlatneka (928 gl.) v Ribnici. — 2. Luka Boštjančič-ovo v Postojni. — 1. Ant. Seidel-ovi hiši (4060 gl.) v Novomestu. — 2. Katarine Papič-eve iz Kermačine (1025 gl.) v Metliki.

2. marca. 2. Jož. Pauer-ovi hiši na Št. Peterskem predmestju h. št. 11 (10000 gl.), št. 12 (16000 gl.) in gozd Utik pri Glineah (1500 gl.) v Ljubljani.

Telegrafične denarne cene

23. februarja.

Papirna renta 69.90. — Srebrna renta 74.40. — 1860letno državno posojilo 104.50. — Bankine akcije 975 — Kreditne akcije 243.75. — London: 111.70. — Srebro 105.35. — Ces. kr. cekini —. — Napoleon 8.92.

Denarstvene cene.

21. februarja.

	Denar.	Blago.
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	69.95	70.05
5% renta v srebru	74.50	74.70
Srečke (lozi) 1854. l.	98.25	98.50
„ „ 1860. l. celi.	104.—	104.50
„ „ 1860. l. pol.	109.50	110.—
Premijski listi 1864. l.	141.25	141.75
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	85.—	89.—
Ogerske po 5%	75.50	76.—
Hrvaške in slavonske po 5%	75.50	77.—
Sedmogradske po 5%	73.75	74.25
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	978	980
Unionske banke	140.25	140.50
Kreditne akcije	241.50	242.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	905.—	920.—
Anglo-avstr. banke	153.75	154.25
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	170.25	170.75
Tržaške „ 100 „ k. d.	—	117.—
„ „ 50 „ „ „	—	53.—
„ „ 40 gl. a. v.	23.50	24.—
Budenske „ 40 „ „ „	34.—	35.—
Salmove „ 40 „ „ „	—	22.—
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	31.50	32.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	22.50	21.50
St. Genois „ 40 „ „ „	20.50	21.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	21.—	23.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	—	—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.32	5.33
Napoleonsd'or	8.90	8.91
Srebro	105.50	105.75

Prostovoljno se prodaja hiša v Dolskem

blizu Dola. Proda se tudi vrt in njiva za dva mernika posetve.

Kdor želi to posestvo kupiti, naj se oglasi v Dolskem hiš. št. 32. (6—2)

Jurij Dornik-ova zaloga olja v Trstu.

Pošilja se s poštanim povzajem (Postnahahme), s plačano colnino, vožnino (poštino), posodo in vsemi drugimi stroški, do vsake postaje avstrijsko-ogrske monarhije, od 25 funtov dalje. — Zapisniki cene se dobé zastonj in franko. (4—5)

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.